

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI SVP

ČESKÁ LÍPA

ZA ŠKOLNÍ ROK 2022/2023

Motto: „Co je bez chvění, není pevné.“ T. Halík

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název zařízení: SVP v České Lípě je součástí Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec, U Opatrovny 3, Liberec 460 01. Příspěvková organizace

Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Adresa: Havlíčkova 443, Česká Lípa, 470 01

Ředitel DDÚ: Mgr. Bc. Vladimír Brebta

Vedoucí SVP: PhDr. Zdeňka Průchová

Web: www.svpcl.cz

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

SVP je zařízení zaměřené na ambulantní práci s dětmi, dospívajícími a rodinami, u kterých se objevují výchovné, osobnostní a vztahové potíže vázané na školní prostředí nebo aktuální rodinnou situaci. Zařízení funguje pro děti s různými obtížemi, které řešíme ve spolupráci s dalšími institucemi a odborníky. Podporujeme rodiny, kde se obtíže vyskytují teprve krátkodobě a je možné rychle nastartovat potřebnou změnu chování dítěte. SVP nabízí podporu i pedagogům a jiným vychovatelům.

Hlavním cílem naší práce je podpora rodin a jednotlivců v náročných situacích či obdobích. Při práci se snažíme maximálně využívat potenciálu konkrétní rodiny a každého jejího člena. Věříme, že trvalá změna jednatelce je možná především tehdy, když se na změně podílí i jeho nejbližší okolí.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

Poradenství pro děti a rodiče

Poradenství využíváme v případech, kdy není potřeba dlouhodobě pracovat na nastavení trvalých nebo velkých změn. Jedná se převážně o jednorázové konzultace nebo krátkodobou spolupráci (max. 3 konzultace). Klienty také poradensky podporujeme v náročných nebo stresových situacích, po prožitých traumatech, při náhlých změnách.

Rodinná terapie

Terapie je vhodná při dlouhodobějších, závažnějších nebo opakovaných obtížích dítěte. Je to cesta k pochopení a porozumění tomu, co dítě sděluje prostřednictvím svého chování. V SVP preferujeme práci s celým rodinným systémem.

Individuální psychoterapie pro dospívající

Pokud je to žádoucí nabízíme také individuální psychoterapii u dospívajících, mladých dospělých nebo rodičů. Jedná se o střednědobou podpůrnou terapii. Tuto službu nabízíme, pokud není možné zapojit celou rodinu nebo v případě dostatečné motivace a zájmu klienta.

Skupinová práce nabízí možnost sdílet obtížné situace s ostatními, společně nacházet řešení a vzájemně se inspirovat. Umožňuje nám vidět chování dítěte mezi vrstevníky. Návuk chování ve skupině pomáhá dětem porozumět svým potížím a pracovat na změně.

Krizová intervence pro třídy

Jedná se o jednorázovou intervenci ve třídě s jasnou konkrétní zakázkou. Cílem je podpora kolektivu, třídního učitele v náročné aktuální situaci.

Aktivity pro školy, pedagogy, spolupracující instituce

Nabízíme jednorázové či opakované odborné poradenství v obtížných situacích se žáky, třídami, rodiči apod.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ SVP

JMÉNO	FUNKCE	ÚVAZEK	VZDĚLÁNÍ, VÝCVIK
PhDr. Zdeňka Průchová	Vedoucí SVP Psycholog	1	VŠ, obor–psychologie, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Mgr. Veronika Šimková	Speciální pedagog	1	VŠ, obor–speciální pedagogika
Mgr. Zdeněk Staněk Ph.D.	Speciální pedagog	0,4	VŠ, obor–speciální pedagogika, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Bc. Simona Škrobánková	Sociální pracovnice	1	VŠ, obor–speciální pedagogika
Mgr. Tereza Meissnerová	Sociální pracovnice (od 5/18 na MD)	1	VŠ, obor–vych. pro speciálně pedagogické instituce

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Supervize

Dlouhodobě pracujeme pod supervizí Mgr. Jana Knopa. Ve školním roce 2022/23 proběhlo 15 hodin týmové a případové supervize.

PhDr. Průchová a Mgr. Staněk, Ph.D. se pravidelně účastní rozvojové supervizní skupiny zaměřené na práci s rodinným systémem, vedené PaedDr. Michalem Chytrým. Během roku proběhla 4 setkání, celkově v rozsahu 16 hodin. Supervize probíhá v malé skupině rodinných terapeutů, slouží ke sdílení zkušeností z praxe, vzájemnému obohacování, profesnímu růstu. Supervizní setkání pomáhají reflektovat terapeutický styl a přístup každého terapeuta.

PhDr. Průchová se účastní pravidelných supervizí vedení se supervizorkou Mgr. Danou Šedivou. Supervizí se účastní také vedoucí SVP Frýdlant. Dochází ke vzájemné výměně zkušeností, hledání efektivního a smysluplného stylu vedení organizace. Ve školním roce proběhla 4 dvouhodinová online setkání.

Vzdělávání

PhDr. Průchová

- Konference: Za dveřmi III. Cesta k dospělosti aneb jak „přežít“ a přijmout emoce, Praha 10/2022 aktivní účast
- Workshopový pobyt pro učitele nadaných dětí NAKAP Liberecký kraj, Frýdlant 10/22 aktivní účast
- Konference: Den pro duši, Gymnázium Na Zatlance, Praha, 2/23 aktivní účast

Mgr. Šimková

- Seminář: Hlavu vzhůru, Liberec, 9/22
- Seminář: Sny naživo, INSTEP Praha, 12/2022
- Seminář: Nikotinové sáčky aneb evoluce v užívání nikotinu pokračuje, Liberec, 12/2022
- Dlouhodobý výcvik – pětiletý výcvik v kognitivně behaviorální terapii – začátek 2/2023

Bc. Škrobánková

- Seminář: Hlavu vzhůru, Liberec, 9/22
- Seminář: Nikotinové sáčky aneb evoluce v užívání nikotinu pokračuje, Liberec, 12/22

KLIENTI SVP

Ve školním roce 2022/2023 vyhledalo služby našeho zařízení 275 rodin.

Aktivně do SVP docházelo 271 rodin, z čehož 27 rodin zahájilo spolupráci již ve školním roce 2021/22, 244 rodin zahájilo spolupráci ve školním roce 2022/23.

Celkově proběhlo 964 konzultací s klienty.

Školní rok 2022/23 proběhl v plném režimu. Zájem o služby našeho zařízení roste společně s celorepublikovým nárůstem psychických obtíží u dětí a dospívajících. Poptávka po poradenství a psychoterapii byla tak vysoká, že nás omezila v přijímání klientů do péče již koncem listopadu 2022. Konzultační kapacitu tedy cca 60 aktivně docházejících rodin na jeden plný pracovní úvazek jsme rychle naplnili. V předchozím školním roce nastala obdobná situace jen v nejméně exponovaných jarních měsících (březen, duben 2022) a to na 6 týdnů. Od prosince 2022 jsme tedy spolupracujícím institucím a klientům na webové stránky oznámili, že dočasně nepřijímáme nové klienty.

Tato situace nás nově přivedla k práci s pořadníkem. Pokud se klient chtěl objednat v době naplněné kapacity, byl zařazen do pořadníku s informací, že se mu ozveme hned, jak se uvolní místo. Průměrná čekací doba, během které byl klient přijat do péče od prvního objednání, se prodloužila na 2-3 měsíce. Tato situace trvala až do konce srpna 2023, kdy se podařilo všem klientům z pořadníku nabídnout naše služby. Od září 2023 jsme opět začali přijímat nové klienty do okamžité péče. Domníváme se však, že tato situace bude trvat jen krátce a opět budeme muset k pořadníku přistoupit. Nutnost tohoto opatření měla vliv na naši práci i přístup klientů ke spolupráci.

Stejně jako v předchozím roce se na nás klienti obraceli především s osobnostními, rodinnými a vztahovými obtížemi. Přetrvával nárůst úzkostných a emočních obtíží u starších školáků a středoškoláků. Velké množství klientů souběžně s naším zařízením navštěvuje také psychiatrii, řada z nich absolvovala hospitalizaci na psychiatrickém oddělení a k nám dochází na následnou terapii. Stejně jako kolegové z jiných obdobně zaměřených zařízení vnímáme nárůst psychických obtíží, především v oblasti emocionality a následné kompenzační nevhodné chování závislostního typu (online závislosti, látkové závislosti, agresivní chování apod.) nebo sebedestruktivní řešení napětí (sebeпоškozování, poruchy příjmu potravy, obtíže se spánkem). Přetrvávají vztahové obtíže v rodině, vrstevnické i s dospělou autoritou. Přetrvávají výchovné obtíže od nezvládnutého vzteku až výrazné agresivity, konflikty se spolužáky, učiteli až po záškoláctví, krádeže, lhaní, útěky z domova. Řada obtíží je spojena se zvýšeným stresem a těžkou adaptací na nároky okolí, s nestabilitou rodinného systému.

Klienti si nás často vyhledali sami nebo na doporučení jiných klientů. Toto se děje u všech věkových skupin od rodin s malými dětmi až po samotné středoškoláky, které vnímáme jako mnohem informovanější a motivovanější pro spolupráci než v dřívějších letech. Obdobně vnímáme více zájmu a motivace hledat vhodné výchovné vedení u rodin s menšími dětmi.

Další aktivity SVP ve školním roce 2022/23:

Skupinový program Kotva, pro studenty středních škol

Pro školní rok jsme otevřeli novou skupinu. Studenty jsme oslovili již v červnu 2022 s cílem vyzkoušet si, zda jim skupinová práce bude vyhovovat. Od září již skupina stabilně běžela jednou za 14 dní na hodinu a půl. Během školního roku se skupiny účastnilo 12 klientů, skupina byla otevřená, mohli do ní vstupovat noví klienti. Skupina byla ukončena v červnu.

Skupinový program Ulita, pro žáky na druhém stupni ZŠ

Skupinovou činnost jsme vyhodnotili jako efektivní a smysluplný způsob práce i pro děti na druhém stupni základní školy. Ukázalo se, že žáci jsou již natolik vyzrálí, že cca od 8. třídy jsou již schopni mluvit o svém prožívání obdobně jako studenti SŠ. Skupinu je třeba dobře poskládat a vytvořit v ní bezpečný otevřený prostor s jasnými pravidly. Skupina Ulita probíhala během celého loňského roku, složení bylo od počátku stabilní a byla rychle naplněna. Celkově se jí alespoň jednou účastnilo 15 klientů, probíhala jednou za 14 dní 2 hodiny.

Programy pro třídy

Vzhledem k vytíženosti SVP jsme programy pro školy v tomto školním roce nerealizovali.

Tabulka statistika školní rok 2022/2023

Počet žádostí za měsíce září–srpen	275
Počet klientů v aktivní péči za měsíce září–srpen	271
Počet proběhlých konzultací za měsíce září–srpen	964

Hlavní důvody příchodu do střediska

Rodinné problémy a osobní problémy	185
Školní problémy	86

Školní vzdělávání klientů

Mateřská škola	22
Základní škola 1. stupeň	81
Základní škola 2. stupeň	128
Střední škola	38
VŠ, VOŠ, školsky nezařazení	2

ČINNOSTI A NOVÁ TÉMATA V SVP

Naplněnost služeb SVP

Hlavním tématem loňského roku byla již zmíněná naplněnost konzultační kapacity SVP. Bylo pro nás novinkou a výzvou, jak tuto situaci uchopit. Pořadnický systém se nám nakonec osvědčil více než v předchozím roce vyhlášený stop stav. Pořadník nám umožňuje pružněji reagovat na zájem o spolupráci. Ve chvíli, kdy se nám vytvoří prostor pro nového klienta, můžeme tento prostor nabídnout novému klientovi z pořadníku. Dokážeme pružněji zohlednit akutnost obtíží a rychlost následné péče.

Naplnění kapacity proměnilo chování našich klientů. Ukázalo se, že ti, kteří vydrželi čekat v pořadníku, byli více motivovaní pro spolupráci, méně se omlouvali, celková doba docházení do SVP, tedy motivace na sobě pracovat, se prodloužila. 21 rodin si našlo péči u jiného odborníka nebo se obtíže vyřešily samovolně, ostatní žádosti se podařilo vyřídit.

Zaměřenost a jasnější vymezení SVP

Další téma, kterého jsme se s naplněním kapacity dotýkali, byla nutnost více specifikovat naši cílovou skupinu. SVP vnímáme jako zařízení pro celou rodinu, nabízíme bezplatnou péči, pro široký okruh obtíží. Přesto jsme z kapacitních důvodů omezili např. práci s klienty s tematikou PAS nebo péči o pěstounské rodiny. Důvodem byla možnost řešit tyto obtíže mnohdy efektivněji a časově dostupněji v jiných zařízeních typu SPC nebo pěstounské doprovodné organizace. Ze stejného důvodu jsme odkazovali rodiny, kde se jako hlavní obtíž ukázaly partnerské neshody nebo osobností potíže rodičů do jiných zařízení (poradna pro rodinu, individuální terapie pro dospělé apod.)

Efektivita versus kvalita

Velkým tématem bylo vyladování práce s rodinami z hlediska dlouhodobosti vedení. Chceme pracovat efektivně, zajistit dostupnost našich služeb pro co největší okruh zájemců, ale zároveň nechceme na úkor efektivity přijít o kvalitní prostor a čas pro rodiny, které již v péči máme. Je na posouzení a zodpovědnosti každého pracovníka, aby dobře odhadl svoje možnosti a posoudil potřebnou délku péče o každou rodinu. K tomuto rozhodování používáme porady, intervizní i supervizní setkání. Opíráme se o celkový hodnotový systém v našem zařízení. Kdy systematicky pečujeme o odbornost a spokojenost zaměstnanců, která se odráží v práci s klienty.

Konzultační činnost

Poradenské a terapeutické konzultace jsou hlavní činností v našem zařízení. V tomto školním roce bylo patrné menší omlouvání klientů z konzultací, tím i narostl celkový počet realizovaných konzultací ve školním roce cca o 160 konzultací. V tématu nerealizovaných

konzultací jsme nastavili jasnější a méně vstřícné hranice. Pokud klient opakovaně nepřijde bez omluvy, je automaticky vyřazen z aktuální péče a na další termín si musí opět počkat. Toto opatření počítá se zájmem a motivací klientů docházet do terapie, což je základní podmínka úspěchu terapie ze strany klienta.

Skupinové programy

Pokračovali jsme v ověřených skupinových programech. Obě skupiny byly vedeny mužsko-ženským párem terapeutů a téměř okamžitě se naplnily. Vnímáme je jako plnohodnotný způsob práce s klienty, nabízející jiný prostor pro řešení jejich obtíží. Vzhledem k naplnění kapacity SVP jsme se rozhodli upřednostnit vrstevnické skupiny před prací s třídními kolektivy.

Spolupráce SVP s dalšími institucemi

Spolupráce s dalšími institucemi vnímáme jako zásadní. Opakovaně se scházíme s kolegy se středisek spadajících pod DDÚ Liberec. Cílem setkání je sdílení a výměna zkušeností, vzájemná inspirace, řešení nových témat a výzev, společné vzdělávání se apod. Setkání SVP probíhá 2x ročně.

V letošním roce jsme opět začali aktivně docházet do komise SPOD v České Lípě, která je dlouhodobě organizovaná místním oddělením sociálně právní ochrany dětí. Schází se v ní odborníci zaměřením na práci s dětmi, mládeží a rodinou z různých organizací. Společně navštěvujeme místní organizace a probíráme různá odborná témata. Realizovali jsme setkání s MUDr. Cupovou, dětskou psychiatru a pracovníky OSPOD Česká lípa. Společně jsme probrali možnosti efektivní spolupráce. V těchto setkáních plánujeme i nadále pokračovat.

PLÁNY DO BUDOUCNA

- SVP Labyrint v loňském školním roce završilo 8 let své existence. Za ten čas jsme prošli fází rozjezdu a budování zařízení, postupného hledání místa SVP v systému služeb na Českolipsku. Snažili jsme se zmapovat poptávku a vyjasnit si cílovou skupinu, se kterou můžeme a umíme pracovat. V loňském školním roce jsme se přesunuli do fáze stabilizace. Věříme, že se nám podařilo najít **navenek i vnitřně jasný tvar zařízení**, který nám dává klid a prostor pro dobrou práci s klienty. Víme, jaké jsou naše možnosti časové, prostorové, energetické, díky tomu i dobře známe naše hranice v práci s klienty a ve spolupráci s dalšími institucemi. Naším cílem v této fázi vývoje SVP je neustrnout, **reagovat na nové výzvy** s jasným vědomím kdo jsme a kam směřujeme.
- Od počátku klademe důraz na **spokojenost zaměstnanců SVP**. Pro tu vnímáme jako nezbytný bezpečný, klidný, komunikačně otevřený vztahový prostor, stabilní finanční i prostorové zázemí, jasné a srozumitelné vedení. Podporujeme možnost všech zaměstnanců rozvíjet se v souladu se svými vlastními potřebami a aktuální životní situací. Náš dlouhodobý cíl je mít toto téma jako prioritu, průběžně na něm pracovat a opakovaně se k němu vracet. Spokojenost zaměstnanců je podle nás základem pro spokojené klienty. Plánujeme nadále využívat supervize, intervize, porady a teambuildingy, podporovat další vzdělávání a inspirativní setkávání se s kolegy z jiných zařízení.
- V dalším roce nás zřejmě opět čeká práce s klientským poradcem. Očekáváme, že bude zapotřebí **dále specifikovat a vyjasňovat naše hranice a kapacitu**, a to především pod tlakem nárůstu nových žádostí. Budeme nadále hledat co nejefektivnější cestu k naplnění smyslu a cílů našeho zařízení, které se realizují v efektivní přímé práci s klienty vždy však s prioritou maximální možné kvality.

Vypracovala: **PhDr. Zdeňka Průchová**

Dne: 25. 9. 2023